

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	8Cdo/49/2024
Identifikačné číslo spisu:	5109217671
Dátum vydania rozhodnutia:	19.03.2025
Meno a priezvisko:	Mgr. Miroslav Šepták
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2025:5109217671.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne G. Q., narodennej XX. U. XXXX, G., Z. XXX/XX, zastúpenej advokátskou kanceláriou Advokátska kancelária Lukáš Bútora, s.r.o., Žilina, Jána Milca 8, IČO: 55 088 244, proti žalovaným 1/ Q. Z., narodenému. XX. R. XXXX, G., G. cesta XXXX/XX, adresa na doručovanie: G., P. X/XX, 2/ X. Q., narodennej XX. Q. XXXX, G., P. X/XX, obaja zastúpení advokátkou JUDr. Andreou Gireth, Žilina, J. M. Hurbana 334/32, IČO: 42349214, 3/ B. S., narodennej XX. X. XXXX, G., P. XX/XX, 4/ O. S., narodenému XX. W. XXXX, G., P. XX/XX, o zriadenie vecného bremena práva cesty a odstránenie plota a garáže, vedenom na Okresnom súde Žilina pod sp. zn. 33C/67/2009, o dovolaní žalovaného 1/ a žalovanej 2/ proti rozsudku Krajského súdu v Žilina z 24. októbra 2023 sp. zn. 9Co/115/2023, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalobkyni p r i z n á v a nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Krajský súd v Žiline (ďalej len „odvolací súd“) napadnutým rozsudkom podľa § 387 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) potvrdil rozsudok Okresného súdu Žilina z 24. marca 2023 č.k. 33C/67/2009-859 (ďalej len „súd prvej inštancie“ resp. „prvoinštančný súd“), ktorým „zriadil vecné bremeno v prospech vlastníka stavby zapísanej v katastri nehnuteľností Okresného úradu Žilina pre katastrálne územie W. na liste vlastníctva č. XXX ako dom súp. č. XX postavený na pozemku KN-C parcela č. XX, vo výlučnom vlastníctve žalobkyne, spočívajúce v práve cesty - prechodu a prejazdu cez príľahlé pozemky zapísané v katastri nehnuteľností Okresného úradu Žilina pre katastrálne územie W. na liste vlastníctva č. XXX ako KN-C parcela č. XX/X - zastavaná plocha a nádvorie vo výmere 420 m², v podielovom spoluvlastníctve žalovaných 1/ a 2/, každého z nich v spoluvlastníckych podieloch po 1/2 a na liste vlastníctva č. XXX ako KN-C parcela č. XX - zastavaná plocha a nádvorie vo výmere 250 m², v podielovom spoluvlastníctve žalovaných 3/ a 4/, každého z nich v spoluvlastníckych podieloch po 1/2, v rozsahu dielu 1 vo výmere 13 m² zasahujúcom do pozemku KN-C parcela č. XX/X a v rozsahu dielu 2 vo výmere 31 m² zasahujúcom do pozemku KN-C parcela č. XX, identifikovanom geometrickým plánom znalca z odboru geodézie a kartografie Ing. X. V. č.

XXC/XX/XXXX-XX/XXXX zo dňa 04. júna 2018, úradne overeným Okresným úradom Žilina dňa 19. júna 2018 pod č. XXXX/XXXX, za náhradu spolu vo výške 746,97 eura; uložil žalobkyni zaplatiť titulom náhrady za zriadenie vecného bremena podľa výroku I/ rozsudku žalovaným 1/ a 2/ spolu sumu 348,04 eura, z ktorej na každého zo žalovaných 1/ a 2/ pripadá rovnaká časť a žalovaným 3/ a 4/ spolu sumu 398,93 eura, z ktorej na každého zo žalovaných 3/ a 4/ pripadá rovnaká časť, všetko v lehote do 30 dní odo dňa nadobudnutia právoplatnosti rozsudku; uložil žalovaným 1/ a 2/ povinnosť odstrániť z časti pozemku KN-C parcela č. XX/X - zastavaná plocha a nádvorie vo výmere 420 m², vo vzťahu ku ktorej v rozsahu dielu 1 vo výmere 13 m² súd výrokom I/ tohto rozsudku zriadil vecné bremeno práva cesty, identifikovanej geometrickým plánom znalca z odboru geodézie a kartografie Ing. X. V. č. XXC/XX/XXXX-XX/XXXX zo dňa 04. júna 2018, úradne overeným Okresným úradom Žilina dňa 19. júna 2018 pod č. XXXX/XXXX, oplotenie nachádzajúce sa na hranici pozemkov KN-C parcela č. XX a KN-C parcela č. XX/X a plechovú prenosnú garáž nachádzajúcu sa na pozemku KN-C parcela č. XX/X, tak ako sú priebeh existujúceho oplatenia a umiestnenie plechovej prenosnej garáže na tomto pozemku vo vzťahu k hranici vecného bremena identifikované grafickým znaleckým plánom v prílohe č. 1 znaleckého posudku č. XX/XXXX znalca z odboru geodézie a kartografie Ing. X. V. zo dňa 18. júna 2018, kópia ktorého grafického znaleckého plánu tvorí neoddeliteľnú prílohu tohto rozsudku, všetko v lehote do 90 dní odo dňa nadobudnutia právoplatnosti tohto rozsudku; žalobkyni proti žalovaným 1/ a 2/, ani proti žalovaným 3/ a 4/ nárok na náhradu trov konania nepriznal; štátu proti žalovaným 1/ a 2/ priznal nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu štátom vynaložených, o ktorých výške súd rozhodne po právoplatnosti tohto rozhodnutia samostatným uznesením, vydaným súdnym úradníkom (výrok I.); žalobkyni proti žalovaným 1/ a 2/, ani proti žalovaným 3/ a 4/ nárok na náhradu trov odvolacieho konania nepriznal (výrok II)".

1.1. Súd prvej inštancie mal vykonaným dokazovaním preukázané, že žalobkyňa je výlučnou vlastníčkou (oprávnenej) stavby rodinného domu súpisné číslo XX na pozemku KN-C parcela č. XX v katastrálnom území W., ku ktorej stavbe vo vlastníctve žalobkyne nie je priamy prístup z verejnej komunikácie, súčasne žalobkyňa nie je vlastníčkou príľahlých pozemkov KN-C parcely č. XX/X a č. XX, patriacich žalovaným 1/, 2/ resp. žalovaným 3/, 4/, umožňujúcim prístup k stavbe jej rodinného domu, ani žalobkyňa nie je vlastníčkou žiadnych iných pozemkov, ktoré by jej umožňovali (vrátane KN-C parcely č. XX, na ktorej je stavba postavená) prípadný iný prístup k stavbe jej rodinného domu z verejnej komunikácie bez využitia cudzieho pozemku na takýto účel. Prístup k stavbe žalobkyne (rodinnému domu súpisné č. XX na pozemku KN-C parcela č. XX) z verejnej komunikácie nemožno zabezpečiť inak ako cez príľahlé pozemky KN-C parcela č. XX/X a KN-C parcela č. XX vo vlastníctve žalovaných 1/, 2/ resp. žalovaných 3/, 4/, ktoré predchodca žalobkyne i žalobkyňa ako prístup k stavbe využívali už v minulosti až do r. 2008 a od r. 2008 je žalobkyňa nútená využívať už len v obmedzenom rozsahu (len po pozemku žalovaných 3/, 4/ KN-C parcela č. XX), neumožňujúcim riadny prístup motorovým vozidlom. Vykonaným dokazovaním súd prvej inštancie nemal preukázanú ani existenciu zabezpečenia prístupu k stavbe žalobkyne inou formou ako navrhovaným autoritatívnym rozhodnutím súdu. Vychádzajúc z uvedených úvah, pri aplikácii § 151o ods. 3 zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka v znení neskorších predpisov (ďalej len „Občiansky zákonník“) zriadil výrokom I. rozsudku v prospech vlastníka stavby (žalobkyne) vecné bremeno spočívajúce v práve cesty cez príľahlé pozemky (patriace žalovaným 1/, 2/ a žalovaným 3/, 4/) v nevyhnutnom rozsahu identifikovanom geometrickým plánom, vyhotoveným súdom ustanoveným znalcom z odboru geodézie a kartografie Ing. X. V. a za peňažnú náhradu vo výške všeobecnej hodnoty výkonu práva a s tým spojenej povinnosti trpieť výkon práva z vecného bremena spočívajúceho v práve cesty cez dotknuté pozemky ako jednorazovej odplaty za zariadenie vecného bremena na časovo neobmedzené obdobie, určenej prostredníctvom súdom ustanoveného znalca z odboru stavebníctva Ing. H. O. na sumu 746,97 eura. Výrokom II. rozsudku prvoinstančný súd uložil žalobkyni ako vlastníčke stavby a oprávnenej zo zriadeného vecného bremena povinnosť zaplatať jednorazovej náhrady žalovaným 1/, 2/ a žalovaným 3/, 4/ ako spoluvlastníkom dotknutých príľahlých pozemkov, každému z nich vo výške prislúchajúcej podľa rozsahu zriadeného vecného bremena v zmysle vyhotoveného geometrického plánu. Pre umožnenie reálneho výkonu práva žalobkyne z titulu zriadeného vecného bremena práva cesty za príľahlé pozemky a plnenia s tým spojenej povinnosti žalovaných trpieť výkon tohto práva súd prvej inštancie za podmienok § 151n ods. 1 Občianskeho zákonníka v spojení s § 123, § 124 a § 126 ods. 1 Občianskeho zákonníka výrokom III. rozsudku v súlade so žalobou žalobkyne - s výnimkou identifikácie dotknutých častí nehnuteľností

žalovaných závislej od rozsahu, v ktorom súd zriadil vecné bremeno cesty výrokom I. rozsudku - uložil žalovaným 1/, 2/ povinnosť odstránenia jestvujúceho oplotenia plechovej prenosnej garáže z tej časti pozemku KN-C parcely č. XX/X, vo vzťahu ku ktorej súd prvej inštancie výrokom I. rozsudku zriadil vecné bremeno práva cesty.

1.2. O náhrade trov konania súd prvej inštancie rozhodol s poukazom na ustanovenie § 257 CSP, konštatujúc, že napriek úspechu žalobkyne v spore so žalovanými, žalovaným náhradu trov konania vo veci samej nepriznal, majú za to, že v predmetnej veci existujú dôvody hodné osobitného zreteľa pre použitie daného ustanovenia, a to s ohľadom na charakter predmetu sporu a napokon aj s ohľadom na procesný postup žalobkyne v priebehu súdneho konania. O náhrade trov konania vzniknutých štátu rozhodol podľa § 255 ods. 1 CSP v spojení s § 259 CSP a § 262 ods. 1 CSP, konštatujúc, že pokiaľ ide o otázku náhrady trov vynaložených štátom v súkromnoprávnom spore vo vzťahu štátu a strán sporu, nie je dôvod na zohľadnenie povahy predmetu sporu bez ďalšieho ako okolnosti odôvodňujúcej aplikáciu § 257 CSP pri rozhodovaní o nároku štátu na náhradu trov proti neúspešnej strane. Pokiaľ však ide o žalovaných 3/, 4/, v ich prípade i vo vzťahu k nároku štátu na náhradu trov súd prvej inštancie podľa § 257 CSP použil, a to z tých istých výnimočných dôvodov, to že žalovaní 3/, 4/, ani ich právny predchodca ničím k vzniku sporu v tejto veci neprispeli a tak ako v minulosti i po celý čas prebiehajúceho konania v tejto veci umožňovali a umožňujú žalobkyni užívanie vlastných príslušných pozemkov na prístup k jej stavbe, rešpektujúc takýto dlhodobý stav užívania nehnuteľností.

2. Odvolací súd v dôvodoch potvrdzujúceho rozhodnutia uviedol, že súd prvej inštancie vykonal dokazovanie v dostatočnom rozsahu potrebnom na vyhlásenie rozsudku, na základe vykonaných dôkazov dospel k správnym skutkovým zisteniam, vec správne právne posúdil a svoje rozhodnutie náležite aj odôvodnil (porovnaj napr. sp.zn. II. ÚS 44/03, III. ÚS 209/04, I. ÚS 117/05, III. ÚS 191/2013). Z pohľadu logiky a argumentačnej súdržnosti nebolo možné odôvodneniu súdu prvej inštancie vytknúť žiadne nedostatky, a preto naň odvolací súd v podrobnostiach poukázal (§ 387 ods. 2 CSP).

2.1. Podľa odvolacieho súdu mal súd prvej inštancie z vykonaného dokazovania - opakovaných ohliadok na mieste samom riadne preukázané, že súčasný stav na rozdiel od predchádzajúceho stavu do r. 2008 neumožňuje žalobkyni prístup k stavbe jej rodinného domu ani osobným motorovým vozidlom (viď prvoinštančným súdom na ohliadkach na mieste samom dňa 19. septembra 2012, dňa 09. apríla 2014 a dňa 28. júla 2015 zistená šírka jestvujúcej prístupovej cesty od múrika rodinného domu súp. č. XX po oplotenie pozemku KN-C parcela č. XX/X je v časti vstupu z obecnej komunikácie 166 - 170 cm a v zadnej časti rohu oplotenia pri plechovej garáži, pri hranici s pozemkom KN-C parcela č. XX je 220 cm), s odkazom na všeobecne známe a verejne prístupné údaje o šírke osobných motorových vozidiel (na ilustráciu šírka osobného motorového vozidla zn. Škoda Octavia podľa údajov osvedčenia o evidencii vozidla je 173,1 cm). Súd prvej inštancie správne konštatoval, že prístupom k stavbe rodinného domu z hľadisk ním aplikovanej hmotnoprávnej úpravy a riadneho užívania stavby (nie je rozhodujúce či na podnikanie, trvalé bývanie alebo len rekreačné užívanie), vrátane zabezpečenia nevyhnutnej údržby stavby a všeobecne zabezpečenia ochrany zdravia, majetku, prírody a životného prostredia pri výkone práv a súčasne povinností vyplývajúcich z vlastníckeho práva podľa § 123 Občianskeho zákonníka, okrem iných vrátane i na vlastníkov sa vzťahujúcej všeobecnej povinnosti predchádzania škodám (§ 415 Občianskeho zákonníka), je potrebné rozumieť prístup aspoň osobným, alebo menším nákladným (dodávkou) motorovým vozidlom, tak ako žalobkyňa a jej predchodca takýto prístup k rodinnému domu i preukázane mali umožnený až do r. 2008. Súd prvej inštancie správne ustálil, že z vykonaného dokazovania nebola zistená iná reálne v minulosti, či v súčasnosti jestvujúca a užívaná prístupová cesta k stavbe rodinného domu žalobkyne (čo v počiatočnej fáze súdneho konania nepopierali ani žalovaní 1/, 2/ - o čom svedčil obsah ich prvotného vyjadrenia zo dňa 06. augusta 2009 k žalobe žalobkyne - v bode 3/, či zhodné vyhlásenie strán k tejto otázke počas ohliadky na mieste samom dňa 09. apríla 2014). Pokiaľ v ďalšom priebehu konania žalovaní 1/, 2/ začali účelovo tvrdiť existenciu iných variant prístupu k stavbe žalobkyne, jednak tieto všetky by mali byť podľa ich predstáv realizované na úkor žalovaných 3/, 4/, ktorí sami súčasný stav od r. 2008 obmedzeného prístupu žalobkyne k jej rodinnému domu nespôsobili, ale najmä takéto návrhy žalovaných 1/, 2/ boli zjavne neprimerané (tak návrh na zbúranie vyvýšeného múrika na KN-C parcele č. XX ako súčasť verandy pri stene rodinného domu žalovaných 3/, 4/, či na zriadenie cesty z druhej strany ich domu - tzn. na takýto

účel nikdy nevyužívanej časti pozemku žalovaných 3/, 4/, priamo v ich súkromnej sfére, cez príľahlú záhradu), alebo inak prekračovali rámec predmetu žaloby a konania v tejto veci, resp. by vyžadovali v rámci širšieho mimosúdneho urovnania nevyhnutne súhlas všetkých zainteresovaných s prevodom vlastníctva príp. zámenou i ďalších ako predmetom sporu dotknutých nehnuteľností alebo ich častí (pričom napriek opakovaným apelom súdu a na tento účel v priebehu konania stranám poskytnutým lehotám, vrátane neúspešného pokusu o mediáciu, k mimosúdnemu urovnaniu vo veci predmetu sporu medzi stranami nedošlo). Súčasný stav (zamedzenia riadneho prístupu žalobkyni k stavbe rodinného domu) narušením predtým dlhodobo vlastníckmi dotknutých pozemkov rešpektovaného stavu bez akýchkoľvek pochybností vytvorili v r. 2008 žalovaní 1/, 2/ stavbou i v čase vyhlásenia rozsudku okresného súdu jestvujúceho oplotenia na hranici KN-C parcely č. XX (č. XX/X) a KN-C parcely č. XX - proti čomu žalobkyňa i predchodca žalovaných 3/, 4/ ihneď namietali (podaním žiadosti o prešetrovanie Mestskému úradu Žilina, následne podaním žaloby žalobkyne v tejto veci). Sporným v konaní zostal rozsah pôvodnej prístupovej cesty - vzhľadom na odporovanie žalovanými 1/, 2/, vydávajúcich v priebehu konania takýto prístup len za akýsi „chodník pre peších“, na rozdiel od žalovaných 3/, 4/.

2.2. Odvolací súd ako nedôvodnú vyhodnotil námietku výrazného nepomeru medzi zriadeným vecným bremenom zaťažujúcim žalovaných 1/, 2/ a výhodou oprávneného - žalobkyne z vecného bremena plynúcej. V danej súvislosti, rovnako ako nedôvodnú, vyhodnotil aj námietku, v zmysle ktorej súd prvej inštancie bez náležitého odôvodnenia znemožnil žalovaným 1/, 2/ riadne užívanie nehnuteľností. Súd prvej inštancie sa v odôvodnení rozhodnutia precízne vysporiadal so všetkými skutočnosťami relevantnými pre aplikáciu právnej normy § 151o ods. 3 Občianskeho zákonníka. Vychádzal z preukázaného skutkového záveru, že prístup k stavbe žalobkyne nemožno zabezpečiť inak (v podrobnostiach body 22.3, 22.4 rozsudku súdu prvej inštancie) ako cez príľahlé pozemky KN-C parcela č. XX/X . a KN-C parcela č. XX vo vlastníctve žalovaných 1/, 2/, resp. vo vlastníctve žalovaných 3/, 4/. Osobitne významnou v danej veci bola aj podľa mienky odvolacieho súdu skutočnosť, že právny predchodca žalobkyne (od „nepamäti“, prinajmenšom od roku 1938), ako aj žalobkyňa ako prístup stavbe využívali daný prechod i v minulosti až do roku 2008 a od roku 2008 je žalobkyňa nútená využívať tento len v obmedzenom rozsahu (t.j. len po pozemku žalovaných 3/, 4/ KN-C parcela č. XX), neumožňujúcim riadny prístup motorovým vozidlom. Súd prvej inštancie z vykonaného dokazovania nemal preukázanú ani existenciu zabezpečenia prístupu k stavbe žalobkyne inou formou ako navrhovaným autoritatívnym rozhodnutím súdu, keďže žalobkyňa ako vlastníčka stavby na jednej strane a žalovaní 1/, 2/ a 3/, 4/ ako vlastníci príľahlých pozemkov sa nedokázali dohodnúť na uzavretí zmluvy o zriadení vecného bremena a po tom, ako žalobkyňa, deklarujúc dôkaznú núdzu k preukázaniu existencie titulu začatia predchádzajúcej dlhodobej držby (užívania práva) pre potreby jej posúdenia ako oprávnenej, v priebehu konania upustila od pôvodne uplatneného žalobného nároku o vydržanie práva z vecného bremena práva cesty podľa § 134 Občianskeho zákonníka vo vzťahu k § 151o Občianskeho zákonníka. Prvoinstančný súd dôsledne - vychádzajúc zo skutočnosti, že zriadením vecného bremena (ako vecného práva k cudzej veci) ide vo svojej podstate o obmedzenie ústavou chráneného vlastníckeho práva vlastníkov susedných pozemkov - dbal o to, aby zásah do tohto práva bol len v absolútne nevyhnutnej miere. Za účelom zistenia tejto „nevyhnutnej miery“ vykonal na mieste samom množstvo ohliadok za účasti sporných strán, a aj znalecké dokazovanie. Podľa mienky odvolacieho súdu medzi oprávnením plynúcim žalobkyni z vecného bremena a povinnosťou žalovaných 1/, 2/ niet výrazného nepomeru. Po úvahách o vhodnosti a primeranosti riešeného prístupu zvolil súd prvej inštancie variantu, u ktorej zásah do vlastníckeho práva žalovaných 1/, 2/ je najmenší. Vecné bremeno v prospech nehnuteľností žalobkyne zriadil len v nevyhnutnom rozsahu potrebnom pre zabezpečenie nevyhnutnej údržby stavby a všeobecné zabezpečenie ochrany zdravia, majetku, prírody a životného prostredia pri výkone nielen práv, ale a to je v prejednávanej veci dôležité, i povinností plynúcich žalobkyni z vlastníckeho práva podľa § 123 Občianskeho zákonníka, okrem iných vrátane i na vlastníkov sa vzťahujúcej všeobecnej povinnosti predchádzania škodám (§ 415 Občianskeho zákonníka), čomu zodpovedá minimálny štandard - prístup peši, resp. aspoň osobným, či menším nákladným (dodávkou) motorovým vozidlom. Odvolací súd ako nedôvodnú a nemajúcu oporu vo vykonanom dokazovaní vyhodnotil aj námietku žalovaného 1/, v zmysle ktorej súd prvej inštancie nezohľadnil „umiestnenie elektrického stĺpa, v dôsledku ktorého sa žalovaným 1/, 2/ znemožní prístup na nehnuteľnosť a jeho presunutie by si vyžadovalo nemalé finančné prostriedky. Súd prvej inštancie totiž, ako bolo zrejmé z odôvodnenia

rozsudku súdu prvej inštancie (bod 22.3 a ďalšie) v spojení so závermi znaleckého posudku, nielenže zohľadnil okolnosť umiestnenia elektrického stĺpa, ale práve v dôsledku tohto umiestnenia pri hľadaní vhodného riešenia nebolo žalobkyni zriadené právo prechodu, v rámci ktorého by jej bol umožnený aj prejazd väčším nákladným motorovým vozidlom, ale len prechod v šírke nevyhnutnom na prejazd menšieho nákladného vozidla (dodávky). Žalobkyni bol tak vytvorený priestor pre prejazd v šírke 2,20 metra - 2,30 metra, zatiaľ čo žalovaným 1/, 2/ prejazd v šírke 2,90 metra. Oporu v súdnom spise (konkrétne v znaleckom posudku Ing. X. V.) nemala ani námietka žalovaného 1/, v zmysle ktorej mal znalec Ing. X. V. v posudku č. XX/XXXX zo dňa 18. júna 2018 „priamo konštatovať výrazné obmedzenie na strane vlastníkov parcely C-KN parc.č. XX/X v k.ú. W., teda žalovaného 1/ a žalovaného 2/". V uvedenom smere odvolací súd poukázal na stranu 5 označeného znaleckého posudku Ing. JR.. Z citácie záverov znalca bolo nad všetku pochybnosť zrejmé, že znalec slovné spojenie „výrazne obmedzovať žalovaných vlastníkov pozemku 52/1" nepoužil v súvislosti so súdom prijatým variantom vecného bremena, ale variantom iným, ktorý súdom akceptovaný nebol. Pri variante, ktorý bol súdom prvej inštancie prijatý, nie je potrebný posun elektrického stĺpa a tak ani (hypoteticky) nemôžu žalovaným 1/, 2/ vzniknúť náklady v súvislosti s jeho preložením. Umiestnenie elektrického stĺpa je zakreslené v grafickom znaleckom pláne (tvoriacim prílohu č. 1 znaleckého posudku - strana 487 súdneho spisu). Nedôvodná bola ďalej aj námietka žalovaného 1/, podľa ktorej znalecký posudok neobsahuje zameranie „všetkých stavieb", a to pre absenciu atribútu konkrétnosti i vecnosti tejto námietky. Odvolaciemu súdu nebolo zrejmé, aké iné stavby by mal znalec zakresliť, resp. z akého dôvodu. Námietku žalovaného 1/, v zmysle ktorej uložená povinnosť odstránenia plechovej garáže a oplatenia možno vidieť „disproporčne zasiahnutie do jeho ústavou garantovaného vlastníckeho práva", vyhodnotil odvolací súd rovnako ako nedôvodnú. Zo záverov znalca (bod 28. tohto rozsudku) vyplynulo, že odstránenie oplatenia/garáže z miesta, v ktorom bolo v prospech nehnuteľnosti žalobkyne zriadené vecné bremeno, nebude vo svojom dôsledku znamenať, že by nemohli mať žalovaní 1/, 2/ na svojom pozemku umiestnené oplatenie/garáž, uvedené musí byť zrejmé aj žalovaným 1/, 2/. Pokiaľ budú chcieť mať žalovaní 1/, 2/ naďalej oplatený pozemok, resp. garáž na svojom pozemku, bude postačovať, ak tieto posunú.

2.3. Ako ďalšiu pre neurčitosť, nezrozumiteľnosť a účelovosť odvolací súd vyhodnotil námietku žalovaného 1/, že v dôsledku „odstránenia garáže" sa mu zamedzí prístup k „zadnej časti pozemku", čo je „problém", keďže vykuruje pevným palivom, na ktoré je potrebné využitie nákladného vozidla. Pokiaľ ďalej argumentoval, že pod sporným oplatením sa nachádza aj vedenie plynovej prípojky, pričom jazda autom po prípojke predstavuje sama o sebe dôvod, pre ktorý nie je možno uvedenú časť pozemku využívať ako cestu na prejazd motorovým vozidlom, odvolací súd poukázal na výsledky vykonaného dokazovania (viď správa SPP, a.s. zo dňa 28. apríla 2014 - č.l. 266 spisu) z ktorých bolo preukázané, že prejazd motorových vozidiel po prístupovej komunikácii k rodinnému domu žalobkyne, v ktorej je umiestnená plynová prípojka D25, vybudovaná v roku 1998, je možný. Aj odvolacia námietka žalovanej 2/, že zásobovanie materiálmi ťažkými nákladnými motorovými vozidlami môžu svojou hmotnosťou poškodiť jestvujúcu plynovú prípojku, ktorú v súčasnosti pred jej poškodením chráni postavený plot, bola nedôvodná. Z obsahu súdom prvej inštancie zriadeného vecného bremena totiž vyplynulo, že šírka povoleného prejazdu je v rozsahu 2,20 - 2,30 metra. Je všeobecne známou skutočnosťou, že v takomto rozpätí a rozmedzí by neprešlo žiadne ťažké nákladné motorové vozidlo. Príkladom odvolací súd uviedol, že šírka najčastejšie používaného nákladného motorového vozidla na prevoz ťažkého stavebného materiálu - Tatra predstavuje rozsah cca 2,50 metra. Napokon žalovaný 1/ a žalovaná 2/ vo svojich odvolaniach zhodne namietali, že súd prvej inštancie neprihliadol na skutočnosť, že pre žalobkyňu existujú aj iné alternatívy prístupu, z ulice P. medzi rodinným domom na pozemku KN-C parcela č. XX, ktorého vlastníčkou je K. P. a rodinným domom na pozemku KN-C parcela č. XX, ktorého vlastníčkou je Z. Z., a následne cez parcelu KN-C č. XX/X, vlastnícky patriacej Q. X., rod. Q.. Odvolací súd aj túto námietku vyhodnotil ako nedôvodnú s poukazom na bod 22.4 odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie, v ktorom prvoinstančný súd jednoznačne ozrejmil svoje úvahy k návrhom alternatívnych riešení prezentovaných žalovanými 1/ a 2/. Nakoľko sa s nimi odvolací súd plne stotožnil, v podrobnostiach na ne poukázal. Súd prvej inštancie správne konštatoval, že z vykonaného dokazovania iná, reálne v minulosti, či v súčasnosti jestvujúca užívaná prístupová cesta k stavbe rodinného domu žalobkyne, zistená jednoznačne nebola (čo v počiatočnej fáze súdneho konania nepopierali ani žalovaní 1/, 2/ - o čom svedčí obsah ich prvotného vyjadrenia zo 06. augusta 2009 k žalobe žalobkyne - v bode

3., či zhodné vyhlásenie strán k tejto otázke, dokonca i počas ohliadky na mieste samom dňa 09. apríla 2014). Pokiaľ v ďalšom priebehu konania žalovaní 1/, 2/ začali i z pohľadu odvolacieho súdu účelovo tvrdiť existenciu iných variant prístupu k stavbe žalobkyne, jednak tieto všetky by mali byť podľa ich predstáv realizované na úkor žalovaných 3/, 4/, ktorí sami súčasný stav od roku 2008 obmedzeného prístupu žalobkyne k jej rodinnému domu nespôsobili, ale najmä takéto návrhy žalovaných 1/, 2/ boli zjavne neprimerané (tak návrh na zbúranie vyvýšeného múrika na KN-C parcele č. XX, ako súčasť verandy pri stene rodinného domu žalovaných 3/, 4/, či na zriadenie cesty z druhej strany ich domu (poza dom) - tzn. na takýto účel nikdy nevyužívanej časti pozemku žalovaných 3/, 4/ priamo v ich súkromnej sfére cez príľahlú záhradu), alebo inak prekračovali rámec predmetu žaloby a konania v danej veci, resp. by vyžadovali v rámci širšieho mimosúdneho urovnania nevyhnutne súhlas všetkých zainteresovaných s prevodom vlastníctva, prípadne zámenu i ďalších ako predmetom sporu dotknutých nehnuteľností alebo ich častí (pričom napriek opakovaným apelom okresného súdu a na tento účel v priebehu konania stranám poskytnutým lehotám, vrátane neúspešného pokusu o mediáciu, k mimosúdному urovnaniu vo veci predmetu sporu medzi stranami nedošlo). Súčasný stav (zamedzenia riadneho prístupu žalobkyni k stavbe rodinného domu) narušením predtým dlhodobo vlastníckmi dotknutých pozemkov rešpektovaného stavu bez akýchkoľvek pochybností vytvorili v roku 2008 práve žalovaní 1/, 2/ stavbou i v čase vyhlásenia rozsudku súdu prvej inštancie jestvujúceho oplotenia na hranici KN-C parcely č. XX (č. XXX) a KN-C parcely č. XX - proti čomu žalobkyňa i predchodca žalovaných 3/, 4/ ihneď namietali (podaním žiadosti o prešetrenie Mestskému úradu Žilina a následne podaním žaloby žalobkyne na súd v tejto veci).

2.4. Osobitne vo vzťahu k námietkam žalovanej 2/, že je držiteľkou preukazu fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím so sprievodom (rovnako aj jej matka) a zriadenie vecného bremena bude predstavovať vážny zásah do jej práv a že nesúhlasí, aby znášala náklady spojené s odstránením plota a premiestnením plechovej garáže odvolací súd poukázal na ustanovenie § 366 CSP konštatujúc, že ide tzv. novoty v odvolacom konaní, teda prostriedky procesnej obrany, ktoré neboli uplatnené v konaní pred súdom prvej inštancie, pričom nie sú splnené podmienky, ktoré má na mysli citované ustanovenie k tomu, aby mohli byť odvolacím súdom vzaté do úvahy, t.j. netýkajú sa procesných podmienok konania, vylúčenia sudcu, nemá byť nimi preukázané, že došlo v konaní k vadám, ktoré mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci a ani žalovaná 1/ netvrdila, a ani odvolaciemu súdu nebolo inak zrejmá žiadna objektívna príčina, ktorá by žalovanej 1/ bránila vzniesť uvedené námietky už v konaní pred súdom prvej inštancie. Z uvedených dôvodov na vznesené námietky nemohol prihliadnuť.

2.5. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania rozhodol odvolací súd s poukazom na § 396 ods. 1 CSP v nadväznosti na § 257 CSP. Vychádzajúc zo zásady úspechu v sporovom konaní, ktorú má na mysli § 255 ods. 1, 2 CSP vo vzťahu k výsledku odvolacieho konania konštatoval, že formálne úspešnou stranou v spore bola žalobkyňa a odvolatelia 1/, 2/ boli neúspešnými stranami sporu. Dôsledkom takéhoto, v podstate plného úspechu žalobkyne proti žalovaným 1/, 2/, by tak podľa § 255 ods. 1 CSP bolo, že by žalobkyni proti žalovaným 1/, 2/ patril nárok na plnú náhradu trov, ktoré jej v konaní vznikli. V danom prípade, vzhľadom na osobitý charakter predmetu sporu, odvolací súd ale videl dôvody hodné osobitého zreteľa v zmysle § 257 CSP pre nepriznanie náhrady trov konania na základe úspešnosti v spore podľa § 255 CSP žalobkyni. V prospech žalovaných 1/, 2/ (rovnako ako to konštatoval v rámci rozhodnutia o nároku na náhradu trov konania aj súd prvej inštancie) odvolací súd zohľadnil špecifickú povahu predmetu sporu, ktorý svojou povahou predstavuje závažný zásah do práv vlastníkov dotknutého pozemku a jednak konanie o žalobe podľa § 151o ods. 3 Občianskeho zákonníka, hoci je konaním sporovým, je však súčasne konaním, v ktorom súd v podstatných otázkach posúdenia nevyhnutnej miery obmedzenia vlastníka príľahlého pozemku v prospech vlastníka stavby a výšky náhrady za takéto obmedzenie žalobným návrhom žalobkyne nebol viazaný (§ 216 ods. 1 CSP) - v konaniach takejto povahy súdna prax preto pravidelne aplikuje pri rozhodovaní o trovách § 257 CSP (tak ako predtým ust. § 150 ods. 1 OSP). Súčasne bolo nutné konštatovať, že v prospech žalovaných 3/, 4/ jednoznačne svedčila tá skutočnosť, že títo a ani ich právny predchodca ničím k vzniku sporu v tejto veci neprispeli, tak ako i v minulosti i po celý čas prebiehajúceho konania umožňovali a umožňujú žalobkyni užívanie vlastných príľahlých pozemkov na prístup k jej stavbe, rešpektujúc takýto dlhodobý stav užívania nehnuteľností, pričom v odvolacom konaní, rovnako ostali pasívni. Ich účasť v sporovom konaní o žalobe žalobkyne na strane žalovaných ako podielových spoluvlastníkov jedného z dotknutých príľahlých pozemkov bolo preto potrebné vnímať len ako nevyhnutnú procesnú podmienku pre úspech v

spore o takejto žalobe (§ 78 ods. 1, 2 CSP).

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podali žalovaný 1/ a žalovaná 2/ (ďalej aj „dovolatelia“) dovolanie, ktorého prípustnosť vyvodzovali z ustanovení § 420 písm. e) a f) CSP. Navrhovali, aby dovolací súd odložil vykonateľnosť a právoplatnosť rozsudkov súdov nižších inštancií z dôvodov hodných osobitného zreteľa podľa § 441 ods. 1 a 2 CSP, napadnuté rozsudky odvolacieho súdu i prvoinštančného súdu zrušil, vrátil vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a prikázal vec inému prvoinštančnému súdu.

3.1. Vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu podľa § 420 písm. e) CSP, v zmysle ktorého dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, dovolutelia namietali, že v prejednávanej veci rozhodoval sudca, ktorý mal byť v dôsledku zaujatosti vylúčený z rozhodovania. Uviedli, že 13. novembra 2014 podali žiadosť o vylúčenie všetkých sudcov súdu prvej inštancie z prejednávanej veci z dôvodu možnej zaujatosti sudcu, nakoľko vtedajšia právna zástupkyňa žalobkyne JUDr. A. Z. v minulosti pôsobila na Okresnom súde Žilina v pozícii sudkyne a prichádzala do kontaktu s tam pôsobiacimi sudcami. Krajský súd v Žiline uznesením z 20. januára 2015 č.k. 8NcC/1/2015-353, rozhodol, že konajúci sudca nie je vylúčený z prejednávania a rozhodovania danej veci. Dovolutelia mali za to, že z odôvodnenia tohto uznesenia vyplýva, že išlo o posudzovanie len subjektívneho hľadiska zaujatosti (vyjadrenie sudcu - pozn. dovolacieho súdu), čo je absolútne vylúčené pri zabezpečení práva na spravodlivé súdne konanie. Súd sa nezaoberal všetkými podmienkami posudzovania námietky zaujatosti a zabezpečenia práva na spravodlivý proces, ktorý v sebe zahŕňa aj atribút práva na prejednanie veci nestranným a nezávislým sudcom. Objektívne hodnotenie nestrannosti sudcu sa neposudzuje len podľa subjektívneho stanoviska sudcu k danej veci, resp. stranám sporu, ale podľa objektívnych skutočností a faktorov, ktoré však môžu mať pôvod v subjektívnom konaní a stanovisku sudcu. Sudca môže napríklad subjektívne rozhodovať nestranne, avšak napriek tomu jeho objektívna nestrannosť môže byť vystavená dôvodným a oprávneným pochybnostiam so zreteľom na jeho štatút, funkcie, ktoré vykonáva alebo relatívne blízke vzťahy na menšom pracovisku. Práve tu sa aplikuje teória zdania, podľa ktorej nestačí, že sudca je subjektívne nestranný, ale musí sa ako nestranný javiť v očiach strán a predovšetkým sporovej strany.

3.2. V rámci dovolacieho dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP, v zmysle ktorého dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, dovolutelia uviedli, že rozhodnutie je založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané a súd sa nevyrovnal so všetkými okolnosťami významnými pre rozhodnutie. Dovolutelia uviedli, že v súdnom konaní predkladali dôkaz o tom, že žalovaná 2/ a jej matka sa stali osobami s ťažkým zdravotným postihnutím so sprievodom, súd sa však s uvedeným dôkazom odmietol zaoberať, pretože bol uplatnený až v odvolacom konaní. Taktiež namietali, že im nebola poskytnutá možnosť podieľať sa plnohodnotne na odvolacom konaní, nakoľko odvolací súd nenariadil pojednávanie. Poukázali na to, že súd rozhodoval aj na základe neaktuálneho znaleckého posudku z roku 2018, pričom žalovaná 2/ a jej matka sa stali osobami s ťažkým zdravotným postihnutím až v roku 2021. Taktiež namietali, že súd sa nezaoberal nimi navrhovanými možnými riešeniami a priloženými dôkazmi, nakoľko pri zriadení vecného bremena v súlade s ustanovením § 151o ods. 3 Občianskeho zákonníka je nutné, aby išlo o núdzové riešenie, ktorým sa umožní právo cesty cez pozemok iného vlastníka. Podľa názoru dovolutel'ov nebol preukázaný akýkoľvek verejný záujem žalobkyne na zriadení vecného bremena práva cesty, súd nerozhodol spravodlivo so zreteľom na všetky okolnosti prejednávanej veci, nerozhodoval so zreteľom na proporionalitu a nerozhodoval v súlade so zákonom, keďže nešlo o núdzové riešenie zriadenia vecného bremena práva cesty. Tiež sa nevysporiadal so skutočnosťami, kedy v prospech nevlastníka pozemku obmedzil vlastnícke právo veľmi intenzívne a ešte aj rozhodol o tom, že všetky náklady súvisiace so zabezpečením práva cesty v prospech žalobkyne, t. j. náklady súvisiace s odstránením plota a presunutia garáže majú znášať vlastníci pozemku. Dovolutelia mali za to, že v danom prípade došlo k svojvôli pri vykonávaní a nevykonaní dôkazov v súdnom konaní, keď sa súd odmietol zaoberať dôkazmi preukazujúcimi nové okolnosti, ktoré je v dôsledku ťažkého zdravotného postihnutia nutné posudzovať a následne vydal (súd prvej inštancie i

odvolací) rozhodnutie len na základe tvrdených dôkazov a neexistencie právneho nároku núdzového riešenia v neprospech dovolateľov.

4. Žalobkyňa v písomnom vyjadrení k dovolaniu rozporovala tvrdenie žalovaných, že vo veci rozhodoval vylúčený sudca kvôli údajnej osobnej zaujatosti sudcu, nakoľko nebolo nijako preukázané. JUDr. Z. žalobkyňu už niekoľko rokov pred meritorným rozhodnutím nezastupovala a nemala osobný dopad na meritórne rozhodnutie sudcu. Súčasný právny zástupca žalobkyne sudcu mimo uskutočneného pojednávania a ohliadky osobne nepozná. Ďalej uviedla, že pokiaľ sa žalovaná 2/ stala osobou s ťažkým zdravotným postihnutím v roku 2021, t.j. pred vydaním prvoinštančného rozhodnutia, sama nepovažovala túto skutočnosť za takú podstatnú pre rozhodnutie súdu, aby ju súdu oznámila a ani sama nepovažovala z tohto dôvodu už existujúci znalecký posudok sa prekonaný resp. nepoužiteľný. Mala pritom k tomu všetky prostriedky, nakoľko bola aj právne zastúpená a v konaní neunesla povinnosť tvrdenia ani dôkazné bremeno. Žalobkyňa uviedla, že súd podrobne zohľadnil všetky alternatívy, najmä zdôvodnil aj výber alternatívy, ktorú priznal žalobkyňi v napadnutých rozsudkoch. Vydaný rozsudok nie je ideálnym riešením ani pre ňu, ale predstavuje proporcionálny zásah do práv zúčastnených t.j. zásah najvhodnejší zo zlých možných. Navrhla, aby dovolací súd dovolanie žalovaných 1/ a 2/ ako nedôvodné v súlade s § 448 CSP zamietol.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky nezistil splnenie podmienok pre odloženie vykonateľnosti dovolaním napadnutého rozhodnutia v zmysle ustanovenia § 444 ods. 1 CSP a v súlade s ustálenou praxou tohto súdu o tom nevydal samostatné rozhodnutie.

5.1. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu, zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie žalovaných 1/ a 2/ treba odmietnuť.

6. Právo na prístup k dovolaciemu súdu nie je absolútne. Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok a tejto jeho mimoriadnej povahe zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti, prísne regulovanej Civilným sporovým poriadkom. Z ustanovenia § 419 CSP vyplýva, že proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je dovolanie prípustné, len ak to zákon pripúšťa, pričom prípady, v ktorých je dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním.

7. Podľa § 420 CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

8. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

9. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f) CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní zákonu zodpovedajúcim spôsobom, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a v dovolaní náležite vymedziť dovolací dôvod (§ 420 CSP alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP a § 432 ods. 1 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie

nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

10. Pokiaľ dovolateľ vyvodzuje prípustnosť dovolania z ustanovenia § 420 CSP, má viazanosť dovolacieho súdu dovolacími dôvodmi (§ 440 CSP) kľúčový význam v tom zmysle, že posúdenie prípustnosti dovolania v tomto prípade závisí od toho, ako dovolateľ sám vysvetlí ako/prečo v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení.

11. Žalovaní vo svojom dovolaní uplatnili ako prvý dovolací dôvod podľa § 420 písm. e) CSP. Vo vzťahu k § 420 písm. e) CSP (tak, ako v prípade ďalších vád zmätočnosti uvedených v § 420 CSP) platí, že z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle tohto ustanovenia nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil namietanej vady zmätočnosti; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (pozri rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 2Cdo/8/2017, 3Cdo/214/2017, 8Cdo/73/2017).

12. V zmysle § 420 písm. e) CSP dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd.

13. V súvislosti s posúdením opodstatnenosti tejto námietky dovolací súd poukazuje na rozhodnutie najvyššieho súdu publikované ako judikát R 59/1997, v zmysle ktorého „neexistencia žiadneho rozhodnutia alebo existencia právoplatného rozhodnutia nadriadeného súdu o tom, že sudca je alebo nie je vylúčený z prejednávania a rozhodovania vecí, nebráni dovolaciemu súdu pri skúmaní podmienok prípustnosti dovolania v zmysle ustanovenia § 237 ods. 1 písm. g) Občianskeho súdneho poriadku, posúdiť túto otázku samostatne". Tento záver najvyššieho súdu je naďalej aktuálny vo vzťahu k § 420 písm. e) CSP.

14. Obsahom práva na nestranný súd je, aby rozhodnutie v konkrétnej veci bolo výsledkom konania nestranného súdu. Súd musí každú vec prerokovať a rozhodnúť tak, aby voči účastníkom postupoval nezaujato a neutrálne, žiadnemu z nich nenadŕžal a objektívne posúdil všetky skutočnosti závažné pre rozhodnutie vo veci. Nestranný súd poskytuje všetkým účastníkom konania rovnaké príležitosti na uplatnenie všetkých práv, ktoré im zaručuje právny poriadok (II. ÚS 71/97).

15. V zmysle ustanovení § 49 ods. 1 CSP je právne významný vzťah sudcu buď k veci (kedy má sudca svoj konkrétny záujem na určitom spôsobe skončenia konania a rozhodnutia o veci), alebo k stranám sporu (o taký vzťah ide vtedy, ak sudca má k strane sporu určitý osobný vzťah, so zreteľom na ktorý bolo možné pochybovať o jeho nezaujatosti) alebo k zástupcom strán sporu. Ustanovenie § 49 ods. 2 CSP ale jednoznačne vylučuje z dôvodov zakladajúcich zaujatosť sudcu tie okolnosti, ktoré spočívajú v postupe sudcu v konaní o prejednávanej veci alebo v jeho rozhodovaní v iných veciach (porovnaj napríklad 3Cdo/38/2019, 4Cdo/18/2019, 4Cdo/172/2017, 2Cdo/301/2018, 7Cdo/206/2018).

16. Európsky súd pre ľudské práva pri posudzovaní nestrannosti sudcu vychádza z toho, že okrem nezávislosti sudcu je potrebné brať zreteľ aj na ďalšie aspekty subjektívneho a objektívneho charakteru (napr. rozhodnutie vo veci Piersack c. Belgicko). Subjektívna stránka nestrannosti sudcu sa týka jeho osobných prejavov vo vzťahu ku konkrétnemu prípadu a k účastníkom konania, prípadne k ich zástupcom. Vychádza z prezumpcie nestrannosti, až kým nie je preukázaný opak. Na preukázanie nedostatku subjektívnej nestrannosti vyžaduje judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva dôkaz o skutočnej zaujatosti (napr. rozhodnutie vo veci Hauschildt proti Dánsku). Rozhodujúce nie je však (subjektívne) stanovisko sudcu, ale existencia objektívnych skutočností, so zreteľom na ktoré môžu vznikať pochybnosti o nestrannosti sudcu. Objektívna nestrannosť sa neposudzuje podľa subjektívneho stanoviska sudcu, ale podľa objektívnych príznakov. Uplatňuje sa tzv. teória zdania nezaujatosti podľa ktorej platí, že „spravodlivosť nielenže musí byť poskytovaná, ale musí sa tiež javiť, že je poskytovaná". Nestačí, že sudca je subjektívne nestranný, ale musí sa ako taký aj objektívne javiť (napr. rozhodnutie vo veci Delcourt proti Belgicku). Rozhodujúcim prvkom pri posudzovaní námietky zaujatosti zákonného sudcu je to, či obava strany je objektívne oprávnená a relevantná. Relevantnou je len taká obava z

nedostatku nestrannosti, ktorá sa zakladá na objektívnych, konkrétnych dostatočne závažných skutočnostiach.

17. Súčasťou práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „Dohovoru“) je garancia toho, aby vo veci rozhodoval nezávislý a nestranný sudca. Ústavnoprávna úprava práva na spravodlivý proces zakotvená v čl. 46 ústavy zároveň na druhej strane zaručuje aj právo na to, aby právna vec strany sporu nebola odňatá zákonnému sudcovi, ktorý bol určený podľa zákonných pravidiel príslušnosti súdov (čl. 48 ods. 1 ústavy.) Obsahom práva na prerokovanie veci pred nestranným súdom nie je povinnosť súdu vyhovieť každému návrhu oprávnených osôb a vždy vylúčiť sudcu z ďalšieho prerokovávaní a rozhodovania sporu pre zaujatosť. Jeho obsahom je len povinnosť súdu prerokovať každý návrh oprávnenej osoby na vylúčenie sudcu z ďalšieho prejednávania a rozhodnutia sporu pre zaujatosť a rozhodnúť o ňom (I. ÚS 73/97, I. ÚS 27/98, II. ÚS 121/03). V zásade teda platí, že v určitej právnej veci by mal rozhodovať nezávislý a nestranný sudca vecne a miestne príslušného súdu, určený rozvrhom práce príslušného súdu ako tzv. zákonný sudca, ktorý by sa už v ďalšom priebehu konania nemal meniť. Výnimku z ústavnej zásady nezmeniteľnosti zákonného sudcu predstavuje inštitút vylúčenia sudcu z rozhodovania, ktorý zákonom predpokladaným postupom a zo zákonom predpokladaných dôvodov pripúšťa, aby zákonný sudca bol vylúčený z ďalšieho rozhodovania.

18. Subjektívne hľadisko sudcovskej nestrannosti sa musí podriaďovať prísnejšiemu kritériu objektívnej nestrannosti. Za objektívne však nemožno považovať to, ako sa nestrannosť sudcu len subjektívne niekomu javí, ale to, či reálne neexistujú okolnosti objektívnej povahy, ktoré by mohli viesť k legitímnym pochybnostiam o tom, že sudca určitým, nie nezaujatým vzťahom k veci disponuje.

19. V danom prípade namietaná zaujatosť vo veci konajúceho sudcu Okresného súdu v Žiline Mgr. Richarda Golisa, už bola posudzovaná nadriadeným súdom (Krajským súdom v Žiline), ktorý uznesením z 20. januára 2015 č.k. 8NcC/1/2015-353, rozhodol, že sudca nie je vylúčený z prejednávania a rozhodovania danej veci. I napriek právoplatnému rozhodnutiu nadriadeného súdu (R 59/1997), pri skúmaní podmienok prípustnosti dovolania dovolací súd posudzoval namietanú nestrannosť zákonného sudcu, pričom vychádzajúc z vyššie uvedených hľadísk pod bodmi 14. až 18. nezistil existenciu žalovanými 1/ a 2/ opakovane tvrdených dôvodov zaujatosti, ktoré by z objektívneho, či subjektívneho hľadiska vzbudzovali dôvodné pochybnosti o nezaujatosti zákonného sudcu. Vzhľadom k uvedenému dovolatelia tvrdené dôvody zaujatosti vo vzťahu k namietanému sudcovi ničím nepreukázali (§ 52 ods. 2 v spojení s § 53 ods. 1, 2 CSP), a preto nimi uplatnený dovolací dôvod v zmysle ustanovenia § 420 písm. e) CSP nie je dôvodný, ani nezakladá prípustnosť dovolania. Najvyšší súd tiež zdôrazňuje, že sudca je predstaviteľom súdnej moci. Pri výkone svojej funkcie je nezávislý a zákony a iné všeobecne záväzné právne predpisy je povinný vykladať podľa svojho najlepšieho vedomia a svedomia (čl. 144 Ústavy Slovenskej republiky, § 2 ods. 2 zákona č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prisediacich a o zmene a doplnení niektorých zákonov). Je potrebné brať zreteľ na to, že sudca je profesionál, spôsobilý odosobniť sa pri výkone svojej funkcie a rozhodovať nestranne. Jednou zo záruk nestrannosti sudcu je jeho profesionalita. Jej súčasťou je vedomosť sudcu, že princíp nezávislého, nestranného a spravodlivého rozhodovania je zásadným princípom fungovania súdnej moci, a že je jeho zákonnou, resp. ústavnou ako aj morálnou povinnosťou tento princíp dodržiavať.

20. Dovolací súd preto uzatvára, že dovolatelia neopodstatnene namietali, že došlo k procesnej vade podľa § 420 písm. e) CSP.

21. Žalovaní vyvodzovali prípustnosť dovolania aj z ustanovenia § 420 písm. f) CSP, v zmysle ktorého je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú túto procesnú vadu, sú: a) zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b) nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby (procesnou aktivitou) uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia.

22. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky (I. ÚS 26/94), v ktorom sa uplatnia všetky zásady súdneho rozhodovania v súlade so zákonmi a pri aplikácii ústavných princípov.

23. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) CSP treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávného rámca, a ktoré tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie sporu za prítomnosti strán sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom, právo na zastúpenie zvoleným zástupcom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutie spravodlivosti).

24. Najvyšší súd vo svojich rozhodnutiach opakovane uviedol, že z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 420 písm. f) CSP nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil vady zmätočnosti v zmysle tohto ustanovenia; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (viď 3Cdo/41/2017, 3Cdo/214/2017, 8Cdo/5/2017, 8Cdo/73/2017). So zreteľom na to pristúpil aj v danom prípade k posúdeniu opodstatnenosti argumentácie dovolateľov, že procesne nesprávnym postupom súdov bolo zasiahnuté ich práva na spravodlivý proces.

25. Vo vzťahu k namietanej vade zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP dovolatelia namietali porušenie ich procesných práv spočívajúcich predovšetkým v nesprávne zistenom skutkovom stave súdmi nižších inšancií, majú za to, že došlo k svojvôli pri vykonávaní a nevykonaní dôkazov v súdnom konaní. V rámci tejto námietky nesúhlasili ani s hodnotením dokazovania. Vytkli odvolaciemu súdu, že sa odmietol zaoberať dôkazom o tom, že žalovaná 2/ a jej matka sa stali osobami s ťažkým zdravotným postihnutím. Taktiež namietali, že im nebola poskytnutá možnosť podieľať sa plnohodnotne na odvolacom konaní. Napokon za porušenie procesných práv žalovaní označili aj nesprávne právne posúdenie a nedostatočné odôvodnenie napadnutého rozhodnutia.

26. Dokazovanie je časť civilného súdneho konania, v rámci ktorej si súd vytvára poznatky potrebné na rozhodnutie vo veci. Právomoc konať o veci, ktorej sa návrh týka, v sebe obsahuje právomoc posúdiť, či a aké dôkazy na zistenie skutkového stavu sú potrebné a akým spôsobom sa zabezpečí dôkaz na jeho vykonanie (I. ÚS 52/03). V dokazovaní sa súd obmedzuje len na zisťovanie poznatkov o skutkových okolnostiach, ktoré zakladajú a odôvodňujú prejednávaný nárok. Hodnotenie dôkazov je činnosť súdu, pri ktorej hodnotí vykonané dôkazy z hľadiska ich pravdivosti a dôležitosti pre rozhodnutie. Aktuálna procesná právna úprava vychádza zo zásady voľného hodnotenia dôkazov, majúcej základ v ústavnom princípe nezávislosti súdov. Táto zásada, vyplývajúca z čl. 15 Základných princípov CSP, normatívne vyjadrená v § 191 ods. 1 CSP znamená, že záver, ktorý si sudca z vykonaných dôkazov robí, je vecou jeho vnútorného presvedčenia a jeho logického myšlienkového postupu. Postup sudcu ale neznamená, že sudca nie je viazaný ústavnými princípmi predvídateľnosti a zákonnosti rozhodnutia. Naopak, konečné meritórne rozhodnutie musí vykazovať logickú, funkčnú a teleologickú zhodu s priebehom konania (Števec, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M. a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha: C. H. Beck, 2016, 729 s.).

27. K namietanému pochybeniu v procese dokazovania (resp. ako to dovolatelia formulovali „k svojvôli pri vykonávaní a nevykonaní dôkazov v súdnom konaní“) dovolací súd konštatuje, že pokiaľ súd nevykonával v priebehu civilného konania všetky navrhované dôkazy alebo nevykonával iné dôkazy na zistenie rozhodujúcich skutočností, nedostatočne zistil skutkový stav alebo nesprávne vyhodnotil niektorý dôkaz, nemožno to v zásade považovať za procesnú vadu konania znemožňujúcu realizáciu

procesných oprávnení strany, čo v súlade s ustálenou judikatúrou najvyššieho súdu nie je dôvodom zakladajúcim prípustnosť dovolania v zmysle § 420 písm. f) CSP. Predmetná judikatúra dovolacieho súdu bola a je akceptovaná aj ústavným súdom napr. v rozhodnutiach sp. zn. I. ÚS 65/2020, III. ÚS 171/2018, II. ÚS 202/2020, II. ÚS 108/2020, II. ÚS 153/2019, II. ÚS 465/2017, IV. ÚS 511/2020. Na druhej strane však ústavný súd napr. v rozhodnutí sp. zn. III. ÚS 332/09 tiež vyslovil názor, že nevykonanie navrhovaného dôkazu, ktorý by mohol mať vplyv na posúdenie skutkového stavu, ktorý z doteraz vykonaných dôkazov nemožno bezpečne ustáliť, možno kvalifikovať ako porušenie práva na spravodlivé súdne konanie v zmysle čl. 46 ods. 1 ústavy. Zásadám spravodlivého procesu v zmysle čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 Európskeho dohovoru o ochrane základných ľudských práv a slobôd (ďalej len „Dohovor“) totiž zodpovedá požiadavka, aby súdmi urobené skutkové zistenia a prijaté právne závery boli riadne (dostatočne) a zrozumiteľne (logicky) odôvodnené. V práve na spravodlivý proces je obsiahnutá aj ďalšia ústavná zásada (čl. 47 ods. 3 ústavy a čl. 6 Základných princípov CSP) a to „rovnosť zbraní“ v civilnom konaní, ktorá všeobecne zahŕňa tiež rovnosť bremien, ktoré sú na strany sporu kladené a ktoré nesmie byť neprimerané (IV. ÚS 468/2018). Z práva na spravodlivý súdny proces vyplýva aj podľa Európskeho súdu pre ľudské práva povinnosť súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a návrhmi na vykonanie dôkazov strán s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (rozhodnutie vo veci Kraska proti Švajčiarsku z 29. apríla 1993, II. ÚS 410/06).

28. K namietanému hodnoteniu dôkazov dovolací súd vo všeobecnosti tiež uvádza, že súdy rozhodujú vo veci v zmysle zásady voľného hodnotenia dôkazov zakotvenej v čl. 15 Základných princípov CSP v spojení s § 191 CSP. Táto zásada vyplýva z ústavného princípu nezávislosti súdov (čl. 46 ústavy) a znamená, že záver, ktorý sudca urobí o vykonaných dôkazoch z hľadiska ich pravdivosti a dôležitosti pre rozhodnutie, je vecou jeho vnútorného presvedčenia a jeho logického myšlienkového postupu. Hodnotenie dôkazov úvahou súdu však neznamená ľubovôľu, lebo hodnotiacia úvaha musí vždy zodpovedať zásadám formálnej logiky, musí vychádzať zo zisteného skutkového stavu veci a vykazovať funkčnú a teleologickú zhodu s priebehom konania. Výsledky hodnotenia dôkazov sú súčasťou odôvodnenia rozhodnutia, v ktorom súd stručne, jasne a výstižne vysvetľuje, ktoré skutočnosti považoval za preukázané a ktoré nie, z ktorých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil, prečo nevykonával ďalšie navrhnuté dôkazy a pod. Pri hodnotení dôkazov je súd viazaný skutkovým stavom veci, a teda nie je prípustný eklektický a neopodstatnený výber dôkazov smerujúci k jednostranným záverom. Zásada voľného hodnotenia dôkazov je totiž limitovaná požiadavkou nadväznosti medzi skutkovými zisteniami súdu získanými v procese dokazovania, úvahami súdu v procese hodnotenia dôkazov a jeho právnymi závermi (I. ÚS 114/2008).

29. Dovolací súd na rozdiel od súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu nemôže v dovolacom konaní formulovať nové skutkové závery a rovnako nie je oprávnený preskúmať správnosť a úplnosť skutkových zistení, už len z toho dôvodu, že nie je oprávnený prehodnocovať vykonané dôkazy, pretože v dovolacom konaní nemá možnosť vykonávať dokazovanie (§ 442 CSP). Má však možnosť vyhodnotiť a posúdiť, či konanie nie je postihnuté rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.) a či konajúcimi súdmi prijaté skutkové závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo prijaté v zrejmom omyle, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces (IV. ÚS 252/04), čím by mohlo dôjsť k vade zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP. V preskúmaní napadnutého rozhodnutia dovolací súd takúto existenciu vady zmätočnosti ale nezistil. Po preskúmaní napadnutého rozhodnutia dovolací súd dospel k záveru, že dovolateľmi spochybnená hodnotiacia úvaha (resp. jej výsledok) odvolacieho súdu zodpovedá zásadám formálnej logiky, vychádza zo zisteného skutkového stavu veci, pričom výsledok hodnotenia dôkazov zodpovedá tomu, čo malo byť nimi v spore zistené.

30. Pokiaľ ide o námietku žalovaných, že odvolací súd rozhodol bez ich účasti, bez nariadenia pojednávania, a „tým im nebola poskytnutá možnosť podieľať sa plnohodnotne na odvolacom konaní“ dovolací súd uvádza, že k nesprávnemu postupu súdu, v dôsledku ktorého sa znemožnil strane sporu realizácia jej procesných práv dochádza aj vtedy, ak súd vec prejednal a rozhodol v neprítomnosti strany konania, hoci procesné predpoklady pre to neboli dané a náprava nebola zjednaná ani v odvolacom konaní (s poukazom na predchádzajúcu právnu úpravu v § 237 ods. 1 písm. f) OSP, od ktorej nie je

dôvod sa odkloniť a rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1Cdo/272/2013, 5Cdo/26/2010, 6Cdo/243/2010, 2MCdo/13/2008). K vade tejto povahy (§ 420 písm. f) CSP) však v danom prípade nedošlo (viď ďalej bod 31.).

31. Právo strany, aby jej vec bola prejednaná verejne a v jej prítomnosti, zaručené čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, nemožno chápať tak, že by súd nemohol konať a rozhodnúť vo veci bez prítomnosti strany, ale tak, že súd je povinný strane poskytnúť priestor na uplatnenie tohto práva.

31.1. Podľa § 385 ods. 1 CSP odvolací súd nariadi pojednávanie vždy, ak je potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie alebo to vyžaduje dôležitý verejný záujem.

31.2. Podľa § 384 ods. 1 CSP odvolací súd sám zopakuje dokazovanie v potrebnom rozsahu, ak má za to, že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam. Podľa § 384 ods. 2 a 3 CSP odvolací súd môže doplniť dokazovanie vykonaním ďalších dôkazov navrhnutých stranou, ak ich napriek návrhu strany nevykonal súd prvej inštancie, a tiež za podmienok podľa § 366 CSP (a/ ak sa týkajú procesných podmienok, b/ ak sa týkajú vylúčenia sudcu alebo nesprávneho obsadenia súdu, c/ ak má byť nimi preukázané, že v konaní došlo k vadám, ktoré mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, d/ ak ich odvolateľ bez svojej viny nemohol uplatniť v konaní pred súdom prvej inštancie). O tom, či je potrebné vo veci zopakovať alebo doplniť dokazovanie, rozhoduje odvolací súd.

31.3. V danom prípade sa odvolací súd v plnom rozsahu stotožnil so skutkovými aj právnymi závermi súdu prvej inštancie, ktorý žalobe vyhovel na základe dostatočne vykonaného dokazovania, pričom tvrdenia žalobkyne považoval za preukázané. Odvolací súd nemohol prostriedky procesnej obrany uplatnené až v odvolacom konaní akceptovať, nakoľko nebola splnená ani jedna podmienka podľa § 366 CSP (viď bod 38. až 41. odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu). Vzhľadom k uvedenému je preto namieste záver, že odvolací súd nemal dôvod dokazovanie zopakovať (§ 384 ods. 1 CSP), keďže existenciu podmienok pre doplnenie dokazovania nezistil (§ 384 ods. 2 a 3 CSP) a prostriedky procesnej obrany v odvolacom konaní nemohol akceptovať. Nakoľko pre nariadenie pojednávania nebol daný ani verejný záujem, rozhodnutie o veci bez nariadenia pojednávania bolo postupom, ktorý plne zodpovedal zákonu (§ 385 ods. 1 CSP). Postupom odvolacieho súdu, ktorý sa nepriečil zákonu preto nemohlo dôjsť k porušeniu práva dovolateľov na spravodlivý súdny proces. Neopodstatnená je teda aj ďalšia námietka žalovaných 1/ a 2/, že uvedený/namietaný postupom odvolacieho súdu (rozhodnutím bez nariadenia pojednávania) došlo k procesnej vade v zmysle § 420 písm. f) CSP.

32. Princípu práva na spravodlivý proces zodpovedá právo účastníka na určitú kvalitu súdneho rozhodnutia a povinnosť súdu svoje rozhodnutie riadne odôvodniť. Súd sa teda musí zaoberať účinne námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (I. ÚS 46/05). Z uvedeného potom vyplýva, že k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle § 420 písm. f) CSP môže dôjsť aj nepreskúmateľnosťou napadnutého rozhodnutia (porov. I. ÚS 105/06, III. ÚS 330/2013, III. ÚS 47/2019, IV. ÚS 372/2020, 1Cdo/213/2019, 2Cdo/190/2019, 3Cdo/168/2018, 4Cdo/3/2019, 5Cdo/57/2019, 6Cdo/33/2020, 7Cdo/308/2019, 8Cdo/152/2018).

33. Dovolací súd zdôrazňuje, že pri posudzovaní splnenia požiadaviek na riadne odôvodnenie rozhodnutia, správnosť právnych záverov, ku ktorým súdy dospeli, nie je právne relevantná, lebo prípadne nesprávne právne posúdenie veci prípustnosť dovolania nezakladá. Ako vyplýva aj z judikatúry ústavného súdu, iba skutočnosť, že dovolateľ sa s právnym názorom všeobecného súdu nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti rozhodnutia odvolacieho súdu (napr. I. ÚS 188/06).

34. V predmetnej veci sú podľa dovolacieho súdu v napadnutom rozhodnutí (obsah ktorého nemožno posudzovať izolovane od rozsudku súdu prvej inštancie, lebo prvoinštančné a odvolacie konanie z hľadiska predmetu konania tvoria jeden celok - viď rozhodnutia ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 78/05, III. ÚS 264/08, IV. ÚS 372/08) zreteľne vysvetlené jeho podstatné dôvody, uvedené ustanovenia, ktoré súd aplikoval a z ktorých vyvodil svoje právne závery, ako i vysvetlené právne úvahy, ktorými sa pri rozhodovaní riadil. Prijaté právne závery sú primerane odôvodnené spôsobom zodpovedajúcim § 393 ods. 2 CSP (predtým § 157 ods. 2 zákona č. 99/1963 Zb.). Samotná skutočnosť, že dovolatelia so

skutkovými a právnymi závermi vyjadrenými v odôvodnení napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu nesúhlasia a nestotožňujú sa s nimi, nemôže sama osebe viesť k založeniu prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f) CSP, pretože do práva na spravodlivý proces nepatrí právo na to, aby bola strana sporu pred všeobecným súdom úspešná, teda aby bolo rozhodnuté v súlade s jej požiadavkami, resp. s jeho právnymi názormi (I. ÚS 50/04), ani právo, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi, navrhovaním a hodnotením dôkazov (IV. ÚS 252/04). Inak povedané za procesnú vadu konania v zmysle § 420 písm. f) CSP nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv dovolateľa.

35. V posudzovanom prípade má podľa dovolacieho súdu odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu všetky zákonom vyžadované náležitosti v zmysle § 393 CSP. Odvolací súd v rozhodnutí popísal obsah podstatných skutkových tvrdení strán a dôkazov vykonaných v konaní, uviedol, z ktorých dôkazov vychádzal a ako ich vyhodnotil, zároveň uviedol ustanovenia, ktoré aplikoval (v bode 19. rozhodnutia), a z ktorých vyvodil svoje právne závery (v bode 20. rozhodnutia). Odvolací súd mal za to, že prvoinštančný súd sa pred meritórnym rozhodnutím oboznámil s celým radom predložených listinných dôkazov, vypočul strany sporu a vykonal aj ohliadku na mieste samom (opakovane), pričom zistenia z nej zahrnul aj do svojho rozhodnutia. Odvolací súd sa v dôvodoch svojho rozhodnutia (bod 21., 26., 27. až 36. a 42.) tiež dôsledne a podrobne zaoberal so všetkými odvolacími námietkami žalovaných. Prvoinštančný súd vykonal všetky navrhnuté dôkazy a voči jeho postupu odvolací súd nemal žiadne výhrady. S poukazom na uvedené dovolací súd konštatuje, že v okolnostiach daného prípadu súd prvej inštancie žalovaným 1/ a 2/ poskytol dostatočný priestor preto, aby mohli včas uplatniť všetky prostriedky procesnej obrany a pokiaľ túto možnosť nevyužili, hoci konkrétne o tom že, žalovaná 2/ a jej matka sa stali osobami so ťažkým zdravotným postihnutím museli vedieť, v žiadnom prípade v tom nemožno vidieť porušenie ich procesných práv spôsobom, akým to prezentovali v podanom dovolaní. Napokon dovolací súd uvádza, že odvolací súd si riadne splnil aj svoju povinnosť uviesť v odôvodnení rozhodnutia prečo neprihliadol na žalovanou 2/ uplatnený prostriedok procesnej obrany (viď bod 31.3. tohto rozhodnutia). Dovolací súd uzatvára, že odôvodnenie odvolacieho súdu sa vypořádava so všetkými podstatnými rozhodujúcimi skutočnosťami, vrátane tých, na ktoré žalovaní poukazovali aj v rámci dovolacích námietok a myšlienkový postup odvolacieho súdu je v odôvodnení dostatočne vysvetlený nielen s poukazom na všetky rozhodujúce skutočnosti zistené vykonaným dokazovaním, ale tiež s poukazom na právne závery, ktoré prijal (§ 220 ods. 2 CSP).

36. Dovolací súd považuje za potrebné dodať, že dovolanie nepredstavuje opravný prostriedok, ktorý by mal slúžiť na odstránenie nedostatkov pri ustálení skutkového stavu veci. Dovolaním sa preto nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi prvej a druhej inštancie, ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania.

37. Najvyšší súd vyššie uvedené dopĺňa poukázaním na konštatovanie ústavného súdu v rozhodnutí sp. zn. IV. ÚS 196/2014 (ktoré sa síce týkalo právneho stavu do 30. júna 2016, je však naďalej aktuálne), v zmysle ktorého prípadný nedostatok riadneho odôvodnenia dovolaním napadnutého rozhodnutia, nedostatočne zistený skutkový stav alebo nesprávne právne posúdenie veci nezakladá vadu zmätočnosti.

38. V posudzovanom prípade dovolací súd uzatvára, že obsah spisu nedáva podklad pre záver, že konanie pred odvolacím súdom bolo postihnuté namietanou vadou zmätočnosti uvedenou v ustanovení § 420 písm. f) CSP dovolanie žalovaných preto aj v zostávajúcej časti odmietol podľa § 447 písm. c) CSP ako dovolania smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je prípustné.

39. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania najvyšší súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 druhá veta CSP).

40. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.